

Sygn. akt III C 417/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 06 sierpnia 2015 roku

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie III Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Sędzia Zuzanna Adamczyk

Protokolant: Anna Banasiak

po rozpoznaniu w dniu 06 sierpnia 2015 roku w Warszawie

sprawy z powództwa J. S.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w S.

o zapłatę

I. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w S. na rzecz J. S. kwotę 14.419,20 zł. (czternaście tysięcy czterysta dziewiętnaście złotych dwadzieścia groszy) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 26 marca 2008 roku do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałej części;

III. nie obciąża powódki kosztami procesu;

IV. nakazuje pobrać od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w S. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie kwotę 839,00 zł. (osiemset trzydzieści dziewięć złotych) tytułem opłaty sądowej, od której powódka była zwolniona w części uwzględniającej powództwo;

V. nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie na rzecz adw. P. M. (Kancelaria Adwokacka ul. (...) w W.) wynagrodzenie w kwocie 600 złotych (sześćset) powiększone o podatek VAT w wysokości 23 % tytułem pomocy prawnej udzielonej z urzędu;

VI. oddala wniosek adw. M. C. o przyznanie wynagrodzenia.

Sygn. akt III C 417/11

UZASADNIENIE

J. S. pozwem z dnia 29 marca 2011 r. wniosła o zasądzenie od (...) spółka akcyjna z siedzibą w S. (dalej: (...) S.A. w S.) na jej rzecz kwoty 15.000,00 zł tytułem odszkodowania wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 4 grudnia 2007 r. do dnia zapłaty oraz kwoty 2.000 zł miesięcznie od daty powstania szkody do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia.

Pozwana (...) S.A. w S. w odpowiedzi na pozew z dnia 31 stycznia 2012 r. wносиła o oddalenie powództwa i zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

Pozwana pismem procesowym z dnia 14 kwietnia 2015 r. rozszerzyła powództwo w ten sposób, że wносиła o zasądzenie od (...) S.A. w S. na jej rzecz kwoty 25.000,00 zł tytułem odszkodowania wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi

od dnia 4 grudnia 2007 r. do dnia zapłaty oraz kwoty 176.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 4 każdego miesiąca następującego po terminie płatności do dnia zapłaty.

Pozwana (...) S.A. w S. pismem datowanym na dzień 20 maja 2015 r. wniosła o oddalenie powództwa.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny -

W dniu 4 grudnia 2007 r. w S. doszło do kolizji drogowej, w wyniku której kierowany przez A. Ł. pojazd marki S. o nr rej. (...) wjechał w wykonane w ogrodzenie na nieruchomości przy ul. (...) w S., stanowiącej własność J. S.. A. Ł. będący sprawcą kolizji miał zawartą umowę ubezpieczenia z (...) S.A. w S. potwierdzoną polisą nr (...) (dowód: zgłoszenie wypadku z ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej k. 94, notatka kolizji drogowej k. 95, zeznania powódki k. 483, de facto okoliczność bezsporna).

W dniu 20 grudnia 2007 r. dokonano oględzin bramy i ogrodzenia, stwierdzając, iż na skutek kolizji z dnia 4 grudnia 2007 r. doszło do ich uszkodzenia. W związku z powyższym J. S. wystąpiła do (...) S.A. w S. jako ubezpieczyciela sprawy szkody z wnioskiem o naprawę ogrodzenia (dowód: protokół szkody k. 96-97, zeznania powódki k. 483, de facto okoliczność bezsporna).

W dniu 10 lutego 2008 r. na zlecenie (...) S.A. w S. został wykonany kosztorys naprawy bramy i ogrodzenia na nieruchomości przy ul. (...) w S., na podstawie którego stwierdzono, iż winna ona opiewać na kwotę 2.003,97 zł (dowód: kosztorys (...) k. 98-100).

Pismem z dnia 26 marca 2008 r. (...) S.A. w S. poinformowała J. S. o przyznaniu bezspornej kwoty odszkodowania wraz z podatkiem VAT w wysokości 2.003,97 zł. Jednocześnie powołując się na treść art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, zgodnie z którym zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie lub świadczenie z tytułu ubezpieczenia obowiązkowego na podstawie uznania roszczenia uprawnionego z umowy ubezpieczenia w wyniku własnych ustaleń, zawartej z nim ugody lub prawomocnego orzeczenia sądu, wskazano, iż ubezpieczyciel nie jest zobowiązany do naprawy wyrządzonej szkody, a tylko do świadczenia w pieniądzu. Odszkodowanie w bezspornej kwocie zostało wypłacone J. S. przez (...) S.A. w S. (dowód: pismo z dnia 26 marca 2008 r. k. 102, polecenie wypłaty odszkodowania k. 142, zeznania powódki k. 483, de facto okoliczność bezsporna).

Pismami z dnia 20 lutego 2008 r. oraz z dnia 30 kwietnia 2008 r. J. S. poinformowała (...) S.A. w S., iż wypłacone odszkodowanie nie zaspokaja jej roszczeń i wystąpiła ponownie o dokonanie naprawy ogrodzenia, a także o zadośćuczynienie w związku z poniesionymi stratami moralnymi z uwagi na przedłużające się postępowanie prowadzone przez ubezpieczyciela (dowód: pismo z dnia 20 lutego 2008 r. k. 143, pismo z dnia 30 kwietnia 2008 r. k.120, zeznania powódki k. 483, de facto okoliczność bezsporna).

Kolejnym pismem z dnia 19 maja 2008 r. (...) S.A. w S. skierowanym do J. S. wskazała, iż z uwagi na nieprzedłożenie przez nią rachunków za naprawę ogrodzenia, szkoda została rozliczona na podstawie kalkulacji kosztów naprawy. Ponownie wskazano, iż ubezpieczyciel z uwagi na charakter prowadzonej działalności nie ma prawnej i organizacyjnej możliwości zlecenia dokonania naprawy uszkodzonego mienia (dowód: pismo z dnia 19 maja 2008 r. k. 103-104, zeznania powódki k. 483, de facto okoliczność bezsporna).

Pismami z dnia 2 kwietnia 2008 r. oraz z dnia 23 lutego 2011 r. występująca w imieniu J. S. Federacja (...) zwróciła się do (...) S.A. w S. o dokonanie ponownej analizy sprawy. Podnoszono, iż kalkulacja naprawy sporządzona przez likwidatora szkody jest niestaranna i nieuwzględniająca wszystkich elementów niezbędnych do naprawy ogrodzenia. Zdaniem Federacji (...) koszt naprawy ogrodzenia wynosi bowiem 15.000 zł. W związku z powyższym została zaniżona przez ubezpieczyciela wysokość szkody oraz kwota bezspornej części odszkodowania. W odpowiedzi na powyższe (...) S.A. w S. pismem z dnia 18 kwietnia 2008 r. odmówiła wypłaty odszkodowania w wyższej kwocie (dowód: pismo J. S. do Federacji (...) k.123r, pismo z dnia 2 kwietnia 2008 r. k. 123, pismo z dnia 23 lutego 2011 r. k. 116-119, pismo

z dnia 18 kwietnia 2008 r. k. 125-126, pismo (...) S.A. w S. k. 121-122, zeznania powódki k. 483, de facto okoliczność bezsporna).

Koszt naprawy ogrodzenia oraz bramy na nieruchomości położonej w S. przy ul. (...) według cen aktualnych w ocenie biegłego z zakresu budownictwa wynosi 16.423,17 zł (dowód: pisemna opinia biegłego k. 307-329, ustna opinia uzupełniająca biegłego k. 434-435, pisemna opinia uzupełniająca biegłego k. 443-448).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów prywatnych dołączonych do odpowiedzi na pozew, zgodnych twierdzeń stron oraz na podstawie zeznań powódki J. S., co do kwestii istotnych dla merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie (k. 483). Zeznania powódki J. S. były zasadniczo spójne i odzwierciedlały przebieg wydarzeń. Powódka bowiem wskazała, iż na skutek zniszczenia bramy i ogrodzenia na nieruchomości stanowiącej jej własność przez ubezpieczonego u pozwanej A. Ł., wystąpiła do pozwanej z wnioskiem o odszkodowanie. Nadto, powódka zeznała, iż w wyniku przedłużającego się postępowania likwidacyjnego otrzymała odszkodowanie w niesatysfakcjonującej ją kwocie. Niemniej jednak podkreślić należy, iż okoliczności te nie były sporne pomiędzy stronami. Sporny pozostawał bowiem jedynie koszt naprawy ogrodzenia i bramy. W pozostałym zakresie zeznania powódki dotyczyły jej pogarszającego się stanu zdrowia, co wynikało z dochodzonego w sprawie przez powódkę roszczenia o zapłatę kwoty 176.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia.

Ustaień faktycznych związanych z kosztem naprawy ogrodzenia i bramy, które wymagały wiadomości specjalnych, dokonano w oparciu o pisemną opinię (k. 307-329), ustną opinię uzupełniająca (k. 434-435) oraz pisemną opinię uzupełniająca biegłego (k. 443-448). Zdaniem Sądu opinia biegłego S. K. była sporządzona w sposób prawidłowy, spójna, logiczna i rzetelna oraz oparta na wiedzy i doświadczeniu biegłego.

Biegły szczegółowo i logicznie odniósł się do uszkodzeń bramy i ogrodzenia powstałych na skutek kolizji z dnia 4 grudnia. Biegły podkreślił, iż do sporządzenia kosztorysu na potrzeby postępowania likwidacyjnego prowadzonego przez ubezpieczyciela, przyjęto tymczasowe ogrodzenie, które nie odpowiada zakresowi niezbędnych prac. Biegły zwrócił również uwagę, iż opisane w kosztorysie pozycje nie zawierają wszystkich prac niezbędnych do przywrócenia stanu poprzedniego. W związku z powyższym biegły wymienił w opinii prace niezbędne do przywrócenia stanu poprzedniego, a których koszt oszacował na kwotę 16.080,27 zł. W ocenie Sądu zarzuty podniesione przez strony do opinii biegłego są chybione. Biegły odniósł się bowiem szczegółowo w opinii ustnej do zastrzeżeń stron. Należy zaakcentować, że biegły na podstawie wiedzy specjalistycznej i doświadczenia życiowego określił materiały, z których było wykonane ogrodzenie, zakres zniszczeń warunkujący rozmiar koniecznej naprawy, sposób i metodologię naprawy, rodzaj materiałów, których należy użyć by przywrócić ogrodzenie do stanu sprzed szkody. Prezentowane zatem uwagi przez obie strony, które jedynie kwestionują ustalenia biegłego są polemiką w sprawie, która nie prowadzi do skutecznego podważenia prawidłowości opinii. Odnosząc się do zarzutu powódki o braku relewantności cen przyjętych w kosztorysie do rynku lokalnego miejscowości S. należy stwierdzić, że zarzut ten jest chybiony. S. jest miejscowością (...), do której z pewnością właściwe są ceny rynku województwa (...). Zauważyć się godzi, że do naprawy ogrodzenia można zatrudnić właśnie dowolnie wybraną firmę z tego rynku, niekoniecznie działającą stricte na terenie tej konkretnej miejscowości. Oceniając metodologię pracy biegłego nie można pominąć też kwestii, że do naprawy przyjęto ceny materiałów nowych, chociaż ogrodzenie powódki wykonane było znacznie wcześniej niż wyrządzona szkoda.

Z uwagi na upływ czasu Sąd postanowił dopuścić dowód z pisemnej opinii uzupełniającej biegłego na okoliczność sporządzenia kosztorysu naprawy ogrodzenia oraz bramy według cen aktualnych. Zgodnie z pisemną opinią uzupełniająca koszt naprawy ogrodzenia oraz bramy wyniósł 16.423,17 zł. Biegły wskazał, iż za podstawę przyjął średnie ceny z IV kwartału 2014 r. dla województwa (...), które były aktualne i stosowane w I kwartale 2015 r.

Mając na uwadze powyższe, Sąd postanowieniem z dnia 6 sierpnia 2008 r. oddalił wnioski o przesłuchanie biegłego S. K. na okoliczność sporządzanej opinii oraz wnioski o dopuszczenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłego z zakresu budownictwa lądowego na okoliczność odniesienia się do zastrzeżeń pozwanego zawartych w pismach z dnia 3 grudnia 2012 roku, 2 marca 2015 r. W ocenie Sądu sporządzone dotychczas opinie są zupełne i jako takie, nie

pozostawiają wątpliwości w sferze istotnej z punktu widzenia rozstrzygnięcia. Dlatego też wnioski te zmierzały jedynie do przedłużenia postępowania, a także niezasadnego zwiększenia kosztów procesu.

Sąd postanowieniem z dnia 6 sierpnia 2008 r. oddalił również wniosek o przesłuchanie w charakterze świadka policjanta, który przybył na miejsce zdarzenia w 2007 r. na okoliczność skontaktowania powódki ze znajomą z pozwanego towarzystwa (...) oraz wniosek o zwrócenie się do Ubezpieczyciela o nadesłanie korespondencji prowadzonej w sprawie. W ocenie Sądu materiał dowodowy załączony do akt sprawy w postaci akt szkody postępowania likwidacyjnego stanowił bowiem wystarczającą podstawę do ustalenia stanu faktycznego w niniejszej sprawie.

Sąd postanowieniem z dnia 7 lutego 2013 r. oddalił także wniosek powódki o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka dr D. - D. na okoliczność stanu zdrowia powódki. W ocenie Sądu wniosek ten wynikał bowiem z dochodzonego przez powódkę roszczenia o zapłatę kwoty 176.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia. W ocenie Sądu roszczenie to podlegało zaś w niniejszej sprawie oddaleniu jako niezasadne, o czym poniżej. W związku z powyższym przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka zmierzałoby jedynie do niezasadnego przedłużenia postępowania.

Ze względu na fakt, że biegły nie wskazywał na niekompletność lub braki w dokumentacji szkody zbędne było prowadzenie dowodów z dodatkowych zdjęć wykonanych przez powódkę na miejscu zdarzenia.

Sąd zważył, co następuje -

Na wstępie wskazać należy, iż powódka po rozszerzeniu powództwa wiośła o zasądzenie od pozwanej na jej rzecz kwoty 25.000,00 zł tytułem odszkodowania wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 4 grudnia 2007 r. do dnia zapłaty oraz kwoty 176.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 4 każdego miesiąca następującego po terminie płatności do dnia zapłaty.

Przechodząc w pierwszej kolejności do roszczenia o zapłatę kwoty 25.000,00 zł, wskazać należy, iż zasługuje ono na uwzględnienie jedynie w części.

Powódka wystąpiła przeciwko pozwanej z rzezonym roszczeniem, uzasadniając, iż była ona ubezpieczycielem sprawcy szkody. Zgodnie z art. 805 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia zakład ubezpieczeń zobowiązuje się spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. Natomiast, stosownie do treści art. 822 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem, których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający. Nadto, w myśl art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. 2003 r., Nr 124, poz. 1152 ze zm.) z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia. Z kolei art. 19 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych stanowi, iż poszkodowany w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia obowiązkowego odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczeń bezpośrednio od zakładu ubezpieczeń. Tym samym, J. S., jako osoba pokrzywdzona, zasadnie skierowała swoje żądanie zapłaty kwoty 25.000,00 zł przeciwko pozwanej. Okoliczność ta nie była zresztą kwestionowana przez pozwaną.

Pozwana podniosła jednak zarzut przedawnienia, który ma fundamentalne znaczenie dla celowości dalszego badania przesłanek warunkujących zasadność roszczenia powódki.

Stosownie do treści art. 117 § 1 k.c. roszczenia majątkowe, z wyjątkiem przypadków przewidzianych w ustawie, ulegają przedawnieniu. Natomiast zgodnie z art. 117 § 2 k.c. po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko któremu roszczenie przysługuje, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba, że zrzeka się korzystania z zarzutu

przedawnienia. Z kolei w myśl art. 118 k.c. jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej termin przedawnienia wynosi lat 10.

Otóż sferę tę, w kontekście roszczenia J. S., ustawodawca uregulował odmiennie.

Wskazać należy, iż stosownie do brzmienia art. 819 § 1 k.c. roszczenia z umowy ubezpieczenia przedawniają się z upływem lat trzech. Przepis art. 819 § 3 k.c. wskazuje wprost, że w wypadku ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej roszczenie poszkodowanego do ubezpieczyciela o odszkodowanie lub zadośćuczynienie przedawnia się z upływem terminu przewidzianego dla tego roszczenia w przepisach o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym lub wynikłą z niewykonania bądź nienależytego wykonania zobowiązania. Zastosowanie winien zatem znaleźć art. 442¹ § 1 k.c., zgodnie z którym w wypadku ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej roszczenie poszkodowanego do ubezpieczyciela o odszkodowanie lub zadośćuczynienie przedawnia się z upływem trzech lat od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie zobowiązanej do jej naprawienia, w każdym zaś razie z upływem 10 lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę.

Wymaga podkreślenia, iż wbrew twierdzeniom pozwanej w niniejszej sprawie zastosowanie znajdzie również przepis art. 819 § 4 k.c., który reguluje kwestie szczególnej przyczyny przerwania biegu przedawnienia. Zgodnie z tym przepisem bieg przedawnienia roszczenia o świadczenie do ubezpieczyciela przerywa się także przez zgłoszenie ubezpieczycielowi tego roszczenia lub przez zgłoszenie zdarzenia objętego ubezpieczeniem. Bieg przedawnienia rozpoczyna się na nowo od dnia, w którym zgłaszający roszczenie lub zdarzenie otrzymał na piśmie oświadczenie ubezpieczyciela o przyznaniu lub odmowie świadczenia.

Mając na uwadze powyższe, przyjąć zatem należy, iż przepis ten, poprzez użycie zwrotu „także” wskazuje, że okoliczności zgłoszenia ubezpieczycielowi tego roszczenia lub zgłoszenie zdarzenia objętego ubezpieczeniem, są dodatkowymi przyczynami przerwania przedawnienia, obok wymienionych w przepisie art. 123 k.c. Tak jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 21 maja 2009 r. w sprawie o sygn. akt V CSK 444/08 art. 819 § 4 k.c. rozróżnia materialną czynność, jaką jest zgłoszenie zakładowi ubezpieczeń roszczenia, od czynności faktycznej jaką jest zgłoszenie zdarzenia objętego ubezpieczeniem. Dokonanie tej drugiej czynności także przerywa bieg przedawnienia roszczeń wynikających ze zgłoszonego zdarzenia. Brak jest zatem podstaw, które uzasadniałyby wyłączenie zastosowania art. 819 § 4 k.c. w niniejszej sprawie.

Ponieważ przepis art. 819 § 4 k.c. nie precyzuje, czy w razie złożenia kilku kolejnych oświadczeń, bieg przedawnienia rozpoczyna się na nowo z datą doręczenia pierwszego z nich czy ostatniego w toku postępowania likwidacyjnego, może powstać wątpliwość, która data będzie właściwą dla ustalenia początku biegu przedawnienia po przerwie. Z tej przyczyny konieczne jest sięgnięcie do wykładni celowościowej. Omawiany przepis zawiera pojęcie „oświadczenie ubezpieczyciela” a więc nie odwołuje się tylko do pojęcia decyzji, która zazwyczaj zostaje wydana w toku sformalizowanego postępowania, a nawiązuje do zobowiązaniowego charakteru stosunku łączącego strony.

Celem postępowania likwidacyjnego, jest stwierdzenie bez konieczności wszczynania postępowania sądowego, czy zasadne jest roszczenie zgłoszone ubezpieczycielowi. Dopóki zatem postępowanie likwidacyjne nie skończy się definitywnie, oświadczenie ubezpieczyciela nie nosi waloru oświadczenia kończącego to postępowanie. Jeżeli właściwa jednostka ubezpieczyciela weryfikuje prawdziwość twierdzeń, co do zajścia wypadku ubezpieczeniowego oraz powstania szkody i jej wysokości, to oznacza, że ponownie rozpoznając wniosek weryfikuje twierdzenia ubezpieczonego i przyjmuje istnienie stanu faktycznego, który odpowiada lub nie tym twierdzeniom. Postępowanie to dotyczy tego samego stosunku materialnoprawnego, który był przedmiotem wcześniejszego etapu postępowania likwidacyjnego, a więc jej stanowisko ma charakter merytoryczny (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2014 r. w sprawie o sygn. akt . V CSK 5/14, LEX nr 1622339).

W związku z powyższym w razie złożenia kilku kolejnych odwołań skutek prawny przewidziany w art. 819 § 4 k.c. wywrą te oświadczenia ubezpieczyciela, w których zawarta jest zgoda na przyznanie świadczenia lub odmowa w tym zakresie.

W niniejszej sprawie powódka oraz występująca w jej imieniu Federacja (...) wielokrotnie występowała z wnioskiem o przyznanie odszkodowania w wyżej wysokości. Powyższe skutkowało zajmowaniem przez pozwaną negatywnego stanowiska. Z akt wynika, iż po raz ostatni pozwana odmówiła wypłaty odszkodowania w wyższej kwocie w dniu 18 kwietnia 2008 r.

W konsekwencji należy uznać, że zarzut przedawnienia roszczenia był niezasadny.

W związku z powyższym konieczne było odniesienie się do pozostałych zarzutów podniesionych przez pozwaną w toku postępowania, która wskazała, iż kwota dochodzona tytułem odszkodowania jest wygórowana, a roszczenie o zasądzenie zadośćuczynienia niezasadne.

Na wstępie wskazać należy, iż w przypadkach ubezpieczenia OC niezbędne jest odniesienie do ogólnych reguł k.c. dotyczących odpowiedzialności za szkodę. Wskazać należy, iż samoistny posiadacz mechanicznego środka komunikacji poruszanego za pomocą sił przyrody odpowiada tak jak prowadzący na własny rachunek przedsiębiorstwo lub zakład wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody i ponosi odpowiedzialności za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ten ruch, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej, z wyłącznej winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności (art. 436 § 1 k.c. w zw. z art. 435 § 1 k.c.).

W niniejszej sprawie ubezpieczony u pozwanej na skutek kolizji drogowej z dnia 4 grudnia 2007 r. zniszczył bramę i ogrodzenie na nieruchomości należącej do powódki. Niewątpliwie koszty naprawy bramy i ogrodzenia pozostają w adekwatnym związku przyczynowym z kolizją, jako zdarzeniem powodującym szkodę. W celu przypisania sprawcy szkody odpowiedzialności, a co za tym idzie – odpowiedzialności jego ubezpieczyciela, takiego rodzaju związek musi zachodzić pomiędzy zdarzeniem (w tym wypadku kolizją) a szkodą. Jak bowiem stanowi art. 361 § 1 k.c., zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. Natomiast art. 362 § 2 k.c. stanowi, iż naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł oraz korzyści, które mógłby osiągnąć gdyby mu szkody nie wyrządzono.

Zawarte w tym przepisie uregulowanie obejmuje tzw. adekwatny związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy niewykonaniem zobowiązania przez dłużnika a wywołaniem szkody u wierzyciela, co wyraża się tym, że odpowiedzialność dłużnika dotyczy tylko skutków typowych, nie zaś wszelkich skutków, które w ciągu zdarzeń, jakie nastąpiły, dają się z punktu widzenia kauzalności połączyć w jeden łańcuch. Następstwo ma charakter normalny wówczas, gdy w danym układzie stosunków i warunków oraz w zwyczajnym biegu rzeczy, bez zaistnienia szczególnych okoliczności, szkoda jest zwykle następstwem tego zdarzenia (por. wyrok SN z dnia 18.05.2000 r. w sprawie o sygn. akt III CKN 810/98, Lex nr 51363, wyrok SN z dnia 26.01.2006 r. w sprawie o sygn. akt II CK 372/05, Lex nr 172186). Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 grudnia 2005 r. w sprawie o sygn. akt III CK 298/05 (LEX 172174) również wskazał, iż związek przyczynowy jest kategorią obiektywną i należy go pojmować jako obiektywne powiązanie ze sobą zjawiska nazwanego "przyczyną" ze zjawiskiem określonym jako "skutek".

Mając na uwadze powyższe, Sąd oparł się na dopuszczonym dowodzie z opinii biegłego, który przyjął, iż koszt naprawy ogrodzenia oraz bramy na nieruchomości położonej w S. przy ul. (...) według cen aktualnych wynosi 16.423,17 zł. Sąd uwzględnił również okoliczność, że powódce w toku postępowania likwidacyjnego ubezpieczyciel przyznał kwotę 2.003,97 zł tytułem odszkodowania.

Reasumując, zdaniem Sądu, roszczenie o zapłatę kwoty 25.000,00 zł zasługiwało na uwzględnienie co do kwoty 14.419,20 zł. Mając na uwadze powyższe, Sąd na podstawie art. 436 § 1 k.c. w zw. z art. 435 § 1 k.c. i art. 822 § 1 k.c. zasądził od (...) Spółki Akcyjnej w S. na rzecz J. S. kwotę 14.419,20 zł (pkt I). Jednocześnie, Sąd w oparciu o tożsamą podstawę prawną oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt II).

Odnosząc się do wniosku powódki o zasądzenie od pozwanej na jej rzecz odsetek ustawowych od dnia 4 grudnia 2007 r., wskazać należy, iż powódka błędnie określiła dzień początkowy naliczania odsetek.

Z treści art. 481 § 1 k.c. wynika, że jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. W niniejszej sprawie zasadność roszczenia powódki ocenić jednak należy również przez pryzmat przepisów art. 455 k.c., art. 817 § 1 i 2 k.c. i art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z dnia 16 lipca 2003 r.). Na mocy art. 455 k.c., jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. W odniesieniu do ubezpieczycieli zobowiązanych do naprawienia szkody ustawodawca wprowadził przepisy szczególne dotyczące wymagalności świadczenia. Zgodnie z art. 817 § 1 k.c., ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie trzydziestu dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku. Gdyby wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności ubezpieczyciela albo wysokości świadczenia okazało się niemożliwe, świadczenie powinno być spełnione w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część świadczenia ubezpieczyciel powinien spełnić w terminie przewidzianym w § 1 (art. 817 § 2 k.c.). W myśl przepisu art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z dnia 16 lipca 2003 r.), zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie. Zgodnie z ust. 2 cytowanego artykułu, w przypadku gdyby wyjaśnienie w terminie, o którym mowa w ust.1, okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, nie później jednak niż w terminie 90 dni od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie, chyba że ustalenie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania zależy od toczącego się postępowania karnego lub cywilnego. W terminie, o którym mowa w ust. 1, zakład ubezpieczeń zawiadamia na piśmie uprawnionego o przyczynach niemożności zaspokojenia jego roszczeń w całości lub w części, jak również o przypuszczalnym terminie zajęcia ostatecznego stanowiska względem roszczeń uprawnionego, a także wypłaca bezsporną część odszkodowania.

W niniejszej sprawie w dniu 20 grudnia 2007 r. dokonano oględzin bramy i ogrodzenia, stwierdzając, iż na skutek kolizji z dnia 4 grudnia 2007 r. doszło do ich uszkodzenia. W związku z powyższym powódka wystąpiła do pozwanej jako ubezpieczyciela sprawcy szkody z wnioskiem o naprawę ogrodzenia. Decyzją z dnia 26 marca 2008 r. strona pozwana poinformowała powódkę o przyznaniu bezspornej kwoty odszkodowania wraz z podatkiem VAT w wysokości 2.003,97 zł. Jednocześnie wskazano, iż ubezpieczyciel nie jest zobowiązany do naprawy wyrządzonej szkody, a tylko do świadczenia w pieniądzu. Należy przyjąć, że z dniem wydania decyzji strona pozwana zakończyła postępowanie likwidacyjne. Nie wypłacając należnego zadośćuczynienia strona pozwana od tego dnia popadła w opóźnienie. W związku z powyższym od dnia 26 marca 2008 r. należne są odsetki ustawowe od pozwanej na rzecz powódki.

Zasadny natomiast okazał się podniesiony przez pozwaną zarzut niezasadności roszczenia o zasądzenie kwoty 176.00,00 zł tytułem zadośćuczynienia.

Sąd orzekający w niniejszej sprawie nie znalazł podstaw do zasądzenia na rzecz powódki rzeczowej kwoty tytułem zadośćuczynienia za krzywdę związaną z przedłużającym się postępowaniem likwidacyjnym prowadzonym przez pozwaną. Skoro bowiem powódka wywodziła swoje roszczenie z treści umowy ubezpieczenia, której ochrona rozciągała się na nią jako poszkodowaną, nie sposób przyjąć aby do roszczeń związanych z pogorszeniem zdrowia powódki na skutek prowadzonego postępowania likwidacyjnego mogła mieć zastosowanie konstrukcja przyjęta w art. 445 k.c.

Nawet gdyby uznać, że powódka mogłaby co do zasady domagać się zadośćuczynienia, podkreślenia wymaga, że zadośćuczynienie za krzywdę jest swoistą postacią odszkodowania, którego celem jest rekompensata uszczerbku w dobrach osobistych. Krzywda ta – utożsamiana z negatywnymi przeżyciami w sferze psychicznej i fizycznej jednostki – musi być konsekwencją naruszenia dóbr osobistych. Podstawową przesłanką domagania się zadośćuczynienia jest

zatem doznanie szkody niemajątkowej wynikającej z określonych faktów, z którymi norma prawna wiąże obowiązek jej naprawienia. Pomiędzy krzywdą, a naruszeniem dobra osobistego musi zaistnieć związek przyczynowy o charakterze adekwatnym, czyli szkoda musi być normalnym następstwem określonego działania, czy też zaniechania, działanie to musi zostać uznane za zawinione i bezprawne. Raz jeszcze podkreślić należy, iż adekwatny związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy niewykonaniem zobowiązania przez dłużnika a wywołaniem szkody u wierzyciela, oznacza, iż odpowiedzialność dłużnika dotyczy tylko skutków typowych, nie zaś wszelkich skutków, które w ciągu zdarzeń, jakie nastąpiły, dają się z punktu widzenia kauzalności połączyć w jeden łańcuch. Następstwo ma charakter normalny wówczas, gdy w danym układzie stosunków i warunków oraz w zwyczajnym biegu rzeczy, bez zaistnienia szczególnych okoliczności, szkoda jest zwykle następstwem tego zdarzenia

W związku z powyższym nie sposób uznać opóźnienia w wypłacie poszkodowanej odszkodowania w należytym wysokości za zamach na dobra osobiste powódki. Brak tutaj adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy prowadzonym przez ubezpieczyciela postępowaniem likwidacyjnym a stanem zdrowia powódki. Brak jest również w ocenie Sądu adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy zniszczeniem ogrodu a stanem zdrowia powódki. Nadto, zdaniem Sądu, postępowania pozwanej nie sposób uznać za bezprawne.

Reasumując, zdaniem Sądu, roszczenie o zapłatę kwoty 176.000,00 zł było niezasadne. Mając na uwadze powyższe, Sąd oddalił powództwo w tym zakresie (pkt II).

Zgodnie z art. 100 zd. 1 k.p.c. w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone.

Konkludując, strona powodowa wobec tego, że po rozszerzeniu powództwa ostatecznie dochodziła kwoty 201.000,00 zł, a zasądzone zostało na jej rzecz 14.419,20 zł, wygrała proces w 7,17%, wobec czego pozwana w 92,83%.

Tym samym, co do zasady, koszty winny zostać w sprawie stosunkowo rozdzielone. Stosownie jednak do treści art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Do wskazanego w art. 102 k.p.c. kręgu „wypadków szczególnie uzasadnionych” należą okoliczności zarówno związane z samym przebiegiem procesu, jak i leżące na zewnątrz. Do pierwszych zaliczane są sytuacje wynikające z podstawy oddalenia żądania, charakteru żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenia dla strony, zgodności zamiarów stron w sprawach dotyczących stosunku prawnego, który może być ukształtowany tylko wyrokiem, szczególnej zawłości lub precedensowego charakteru sprawy, przedawnienia albo subiektywnego przekonania powoda co do zasadności zgłoszonego roszczenia - trudnego do zweryfikowania a limine, a ponadto sposobu prowadzenia procesu przez stronę przegrywającą albo niesumiennego lub oczywiście niewłaściwego postępowania strony wygrywającej, która w ten sposób wywołała proces i koszty połączone z jego prowadzeniem. Zalicza się do nich także okoliczność, że rozstrzygnięcie sprawy nastąpiło na podstawie faktów ustalonych na podstawie dowodów dopuszczonych przez sąd z urzędu, jak również niewspółmierność wysokości kosztów pomocy prawnej poniesionych przez stronę wygrywającą proces do stopnia zawłości sprawy i nakładu pracy pełnomocnika.

Do drugiej grupy okoliczności zalicza się natomiast sytuację majątkową i życiową strony, z tym zastrzeżeniem, że niewystarczające jest powoływanie się jedynie na trudną sytuację majątkową, nawet jeśli była podstawą zwolnienia od kosztów sądowych i ustanowienia pełnomocnika z urzędu. Całokształt okoliczności, które mogłyby uzasadniać zastosowanie tego wyjątku powinny być ocenione z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2013 r., IV CZ 61/13, z dnia 1 grudnia 2011 r., I CZ 26/11 oraz z dnia 25 sierpnia 2011 r., II CZ 51/11).

Istotnym jest, że sposób skorzystania z art. 102 k.p.c. stanowi suwerenne uprawnienie sądu orzekającego i od oceny tego sądu zależy przesądzenie, że taki szczególnie uzasadniony wypadek nastąpił w rozpoznawanej sprawie oraz usprawiedliwia odstąpienie od obowiązku ponoszenia kosztów procesu. Niemniej jednak zakwalifikowanie przypadku jako „szczególnie uzasadnionego” wymaga rozważenia całokształtu okoliczności faktycznych sprawy (tak

Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 19 października 2011 r. w sprawie II CZ 68/11 oraz postanowieniu z dnia 15 czerwca 2011 r. w sprawie II CZ 23/11).

Sąd orzekający w niniejszej sprawie stanął na stanowisku, że J. S. znajduje się w przypadku „szczególnie uzasadnionym” w rozumieniu art. 102 k.p.c. Z oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania wynika bowiem, że powódka samotnie prowadzi gospodarstwo domowe, utrzymuje się z zasiłku wynoszącego 324 zł miesięcznie, jest współwłaścicielką w udziale 1/2 w nieruchomości, na której znajduje się budynek mieszkalny, który zamieszkuje i nie posiada żadnych innych wartościowych składników majątku, które mogłyby zbyć w celu pokrycia kosztów sądowych.

Dodatkową okolicznością, przemawiającą za odstąpieniem od obciążenia powódki kosztami procesu jest zła kondycja zdrowotna pozwanej. Ze złożonego przez powódkę orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wynika, że zaliczono ją do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności. Stan niepełnosprawności nie tylko generuje koszty związane z leczeniem i rehabilitacją, lecz również uniemożliwia podjęcie przez nią pracy. Nadto, podkreślić należy, iż powódka z uwagi na niemożność poniesienia kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie, była reprezentowana w sprawie przez kolejnych pełnomocników z urzędu, z których usług ostatecznie zrezygnowała i występowała w sprawie samodzielnie. Powyższe dodatkowo świadczy o nieobciążeniu powódki kosztami procesu, w części, w której Sąd oddalił powództwo.

Nadto, podkreślić należy, iż nie uwzględnienie przez Sąd dyspozycji art. 102 k.p.c. pozostawałoby w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego, z powszechnym odczuciem sprawiedliwości i celowości prowadzonego procesu. Zasądzone na rzecz powódki roszczenie w znacznej mierze zostałoby bowiem przekazane na pokrycie kosztów procesu i kosztów sądowych. Innymi słowy, odszkodowanie w żaden sposób nie miałoby dla powódki wymiernej wartości.

Dlatego też, Sąd na podstawie art. 102 k.p.c. nie obciążył powódki kosztami postępowania w sprawie (pkt III).

Sąd na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r. nakazał stosownie do wyniku sprawy pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie kwotę 839,00 zł tytułem kosztów sądowych, od których powódka była zwolniona w części uwzględniającej powództwo. Koszt opinii biegłego wyniósł bowiem w sprawie 1651,58 zł, a opłata od pozwu 10050,00 zł. W związku z powyższym koszty procesu pokryty tymczasowo ze Skarbu Państwa wyniosły łącznie 11701,58 zł. Mając na uwadze, iż pozwana przegrała spór w 7,17%, w tej części powinna pokryć koszty procesu. Nadmienić w tym miejscu należy, iż nakazanie pobrania kwoty 839,00 zł wyłącznie tytułem opłaty sądowej jest oczywistą omyłką pisarską (pkt IV).

Nadto, Sąd uznał za zasadny wniosek adw. P. M. o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu, dotychczas nieuiszczonych w całości lub części. Zgodnie z art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (Dz.U.2015.615 j.t.) koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu ponosi Skarb Państwa. Z kolei § 19 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 461) stanowi, iż koszty nieopłaconej pomocy prawnej ponoszone przez Skarb Państwa obejmują opłatę w wysokości nie wyższej niż 150% stawek minimalnych, o których mowa w rozdziałach. Mając na uwadze, iż wartość przedmiotu sporu w niniejszej sprawie wyniosła 201.000,00 zł pełnomocnikowi z urzędu przysługiwałoby wynagrodzenie na podstawie § 6 pkt 7 rozporządzenia. Niemniej jednak z uwagi na nakład pracy pełnomocnika z urzędu w postaci faktycznie podjętych czynności na rzecz powódki polegających na zapoznaniu się z aktami sprawy i stawieniu się na jednym terminie rozprawy, podczas którego pełnomocnik zgłosił wnioski dowodowe, należało przyjąć za zasadne zamiarkowanie wynagrodzenia na podstawie § 19 pkt 1 rozporządzenia. Na podstawie § 2 ust. 3 rozporządzenia do należnego wynagrodzenia adwokackiego należało doliczyć należny podatek VAT w wysokości 23%.

Dlatego też, Sąd nakazał wypłacić na podstawie wyżej powołanych przepisów ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie na rzecz adw. P. M. (Kancelaria Adwokacka ul. (...) w W.) wynagrodzenie w kwocie 600 zł powiększone o podatek VAT w wysokości 23 % tytułem pomocy prawnej udzielonej z urzędu (pkt V).

Odnosząc się natomiast do wniosku adw. M. C. o przyznanie wynagrodzenia, wskazać należy, iż warunkiem przyznania przez sąd kosztów nieopłaconej pomocy prawnej jest zgłoszenie przez radcę prawnego lub adwokata wniosku o ich przyznanie. Ponadto wniosek ten musi zawierać oświadczenie, że opłaty nie zostały zapłacone w całości lub w części. Sąd orzekający w niniejszej sprawie miał na uwadze stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 14 października 1998 r. w sprawie o sygn. akt II CKN 687/98 (Lex nr 34587), iż wniosek adwokata lub radcy prawnego, ustanowionego dla strony zwolnionej od kosztów sądowych w całości lub w części, o zasądzenie od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, niezawierający oświadczenia, że żądane koszty nie zostały zapłacone w całości lub w części, podlega oddaleniu jako nieuzasadniony. Naczelny Sąd Administracyjny w postanowieniu z dnia 8 grudnia 2009 r. w sprawie o sygn. akt II GZ 273/09 (Lex nr 582846) również przyjął, iż oświadczenie pełnomocnika o zapłaceniu lub nie opłat za wykonanie czynności w ramach pomocy prawnej przyznanej z urzędu jest elementem konstrukcyjnym wniosku o przyznanie kosztów zastępstwa procesowego, o którym mowa w § 16 rozp.opł.rad.pr., i zawarcie tego oświadczenia w treści wniosku warunkuje pozytywne jego rozpatrzenie.

Z uwagi na brak oświadczenia, że opłaty nie zostały zapłacone w całości lub w części, wniosek adw. M. C. o przyznanie wynagrodzenia podlegał oddaleniu (pkt VI).